

Duba

Lupoiaia, Transilvania. 13 februarie, 1951.

Cândva după miezul nopții, o dubă neagră, fără geamuri, cu luminile stinse, a oprit în fața casei noastre. Din ea au ieșit în grabă patru bărbați. Doi dintre ei au intrat în curte și s-au îndreptat spre ușă, în timp ce ceilalți doi au sărit gardul; unul s-a oprit la geamul din spate al dormitorului, pe partea dinspre grădină, iar celălalt la geamul din față, supraveghind strada. Când fiecare a ajuns pe poziție, primul bărbat apăsă clanța ușii. Se întoarse către al doilea, scutură din cap și aruncă o privire pe geam. Era prea întuneric ca să vadă ceva înăuntru. Scutură iarăși din cap. Cel de-al doilea bărbat făcu un pas înainte și bătu de trei ori în ușă.

– Flonta Pavel, deschide ușa, strigă el.

Așteptară cam o jumătate de minut, apoi bărbatul bătu mai tare în ușă.

– Flonta Pavel, știm că ești înăuntru.

Eu dormeam în aceeași cameră cu tinerii mei părinți. Loviturile puternice în ușă m-au trezit ca dintr-un coșmar și am început să plâng. Mama s-a repezit spre mine și m-a luat în brațe. Am văzut în întuneric umbra tatii apucând hainele, apoi deschizând fereastra și închizând-o repede la loc.

– Sunt peste tot, șopti el.

– Doamne ajută-ne, zise mama făcându-și cruce.

– Deschide imediat, altfel spargem ușa. Știm că ești înăuntru,

Flonta Pavel. Vrem să stăm de vorbă cu tine.

Tata i-a făcut mamei un semn cu capul. Ea m-a așezat pe pat și s-a dus să deschidă ușa. Speriat că sunt lăsat singur, am început din nou să plâng. Tata m-a luat în brațe și a încercat să mă liniștească. Pentru o clipă m-am simțit mai ocrotit lipit de pielea lui aspră, familiară, ce mirosea a paie, balegă de vacă și pălincă, băutura tare din prune pe care o făcea el la cazan. Mama, desculță și cu părul despletit, în cămașa ei aspră din cânepă, a deschis ușa și doi bărbați în civil năvăliră înăuntru. Primul o apucă de mână și o târî în cameră, în timp ce celălalt o împingea de la spate. Mama începu să țipe, ceea ce m-a făcut pe mine să plâng și mai tare. Apoi primul securist urlă atât de fioros, încât am înghețat de frică și m-am oprit din plâns. Întunericul îl făcea să pară uriaș.

– Aprinde o lumină, femeie, și ai grijă de prunc, porunci el. Apoi se întoarse către tata și, cu voce mai potolită, spuse:

– Vii cu noi!

Chiar așa. „Vii cu noi” era o frază nouă, repetată de mii și mii de ori pe tot cuprinsul țării, în special în toiul nopții. Era sinonimă cu tortura, suferința și chiar moartea. După ce auzeau aceste cuvinte, unii dintre nou-numiții „dușmani ai poporului” nu se mai întorceau acasă niciodată.

Mama a aprins lampa și m-a luat în brațe. Primul securist avea palme mari și dinți de cal, mai albi ca zahărul cubic. Se uita cercetător și amenințător la mama, cu ochii lui negri ca smoala în lumina slabă a cămăruței neîncăpătoare.

– De ce? îl întrebă tata.

– Ești chiabur, spuse sec individul.

Chiabur însemna țăran înstărit sau, în noul limbaj al regimului, „dușman al poporului”. Cu câteva luni în urmă, tata fusese declarat chiabur pentru că avea un cazan de pălincă unde erau angajate două persoane, pentru două-trei luni pe an. Știa că dacă se lua în gură cu indiviziiăștia nu făcea decât să-și înrăutățească situația. Încă din primăvara trecută umblau zvonuri prin satele din jurul Lupoaiiei că securiștii luau oameni din pat, în toiul nopții, și îi duceau la oraș, în duba neagră fără geamuri. Acum, acele zvonuri

deveniseră realitate și el nu mai putea face nimic ca să se salveze.

- Pot să pun ceva pe mine? întrebă tata resemnat.
- Grăbește-te! lătră primul securist care părea să fie șeful.
- Unde-l duceți? se tângui mama.
- Nu-i treaba ta.

Plânsul mamei se transformă în hohote.

- Taci, femeie! urlă individul.

Mama țipă, luându-l prin surprindere:

- Unde-l duceți? N-a făcut nimic rău!

Securistul se repezi la ea și o plesni atât de tare încât mama căzu pe pat. În cădere, m-a scăpat din brațe iar eu m-am rostogolit pe dună și m-am izbit cu fruntea de peretele tare. Voiam să țip, dar din mine n-a ieșit nici un sunet.

- Taci odată, cățeaua dracului! Vrei să scoli toți vecinii?

Securitatea voia să facă o treabă curată, pe tăcute și fără martori. Partidul care voia să creeze omul de tip nou nu voia să se știe că el se folosea de metode vechi, fasciste.

Dar asta nu mergea cu o femeie hotărâtă. Mama țipă și mai tare: Săriți! Ne omoară! Îl ridică pe Pavelea!

Primul securist apucă o pernă și îi acoperi fața. Cum ea se lupta să scape, securistul țipă la tata:

- Spune-i să tacă! Spune-i, mă!

Celălalt securist, al cărui corp masiv proiecta umbre amenințătoare în încăperea aglomerată, îl împinse pe tata spre patul în care mama se sufoca.

- Spune-i! țipa. Vrei să-ți agravezi situația?

Cu voce tremurândă și lacrimi în ochi, tata încerca să o potolească pe mama.

– Nuța, nu-ți face griji, am să mă întorc azi acasă, ai să vezi. Liniștește-te!

Securistul îi dădu drumul mamei. Ea îi aruncă perna în față și începu să țipe mai abtirit ca înainte.

- Spune-le că n-ai făcut nimic rău! Spune-le să ne lase în pace!

Primul securist o lovi puternic cu piciorul în burtă. Mama icni, se prăvăli la pământ zbatându-se de durere, își duse genunchii la

gură ca să se apere de bestie. Securistul continuă să o lovească iar și iar, cu ochi încărcăți de ură.

Tata se aruncă între cizma securistului și burta mamei.

– Oprește-te, criminalule! Ai s-o omori! țipa el apucându-l pe individ de picior.

Cei doi se repezără asupra tatii și îi legară mâinile la spate. Tata striga în tot timpul ăsta numele mamei. Eu nu puteam înțelege ce li se întâmpla părinților mei. Știam că cineva era pedepsit doar când făcea ceva. Dar mama nu făcuse niciun rău nimănui. Cum puteau fi acești oameni atât de răi? Mai văzusem ură ca a acestui om în ochii lui Ghiona, când își bătea nevasta și o alerga goală prin curte cu cuțitul în mână. Dar toată lumea știa că el era nebun de legat de când se întorsese de pe frontul din Rusia.

Tata mi-a strigat să mă duc să-i chem pe bunici. Am sărit repede din pat, am țâșnit printre mâinile celui de-al doilea securist și am alergat în noapte către casa bunicilor. Bunica Saveta a venit în fugă în urma mea, iar după ea – bunicul Toderea. Aș fi vrut să mă transform într-un zmeu, diavolul capabil să fure luna și soarele de pe cer, sau într-o altă creatură puternică și să-i fac bucățele-bucățele pe securiștii ăștia răi. Aș fi vrut să-mi salvez părinții. Când am ajuns, indivizii îl împingeau pe tata în dubă. Mama zăcea într-o baltă de sânge, cu capul sprijinit de marginea patului. Nasul ei ușor strâmb și buzele crăpate erau acoperite de sânge care încă i se prelingea pe bărbie spre gât și cămașă. Ținea o mână pe podea cu palma în sus și degetele strânse, iar cu cealaltă mână se ținea de burtă. Cămașa de noapte îi era plină de sânge. Când bunica a văzut-o în halul în care era, a început să-și frământa mâinile noduroase, până când pielea lor subțire s-a albit din lipsa sângelui. Apoi a început să îngâne acel bocet de jale care se cântă când carul cu mortul iese din curte și se îndreaptă spre cimitir. Bunicul, mormăind și suspinând, cu ochi îndurerați fixați asupra fetei lui, îi ceru bunicii să-l ajute să o urce pe mama în pat.

De îndată ce auziră duba plecând, femeile din vecini au venit la noi. Știau deja ce se petrecuse, văzuseră când tata fusese băgat în dubă. Vecina Ana plecă acasă și reveni aducând supă de pui

pentru mama. Aroma supei făcea să-mi lase gura apă. Norca alergă în jos pe Hurupă până la moașa Stela și veniră amândouă gâfâind, cu părul în dezordine. Mama nu vorbea cu nimeni. Stela, moașa satului, îi ceru bunicii lenjerie curată și, în timp ce ele îi puneau mamei un combinezon alb apretat, bunicul m-a luat în camera alăturată. Când ne-am întors, în camera în care mama era întinsă pe pat era liniște. Bunica stătea pe vine cu fața în palme, legănându-se înainte și înapoi. Bunicul o ajută să se ridice. Fața ei era chinuită și mâinile îi tremurau. Îi șopti ceva bunicului.

– Nici măcar pruncii din pânțelele mamei nu mai sunt în siguranță. Ce s-a ales de lumea asta? Doamne ferește-ne! răspunse el ridicându-și privirea spre tavan.

Femeile se uitară la el, apoi la mine, fără să scoată o vorbă. Au rămas cu noi toată noaptea și au revenit, din când în când, în ziua următoare.

Modru, vecinul nostru, s-a dus la Râturi spre sfârșitul după amiezii ca să vadă dacă tata avea să vină cu trenul de la Oradea. Dar n-a venit. Oare securiștii ăia pe care eu voiam să-i sfârtec în bucăți aveau să-l omoare pe tata? Le auzisem vorbind despre asta pe femeile care stăteau la poarta noastră. Cei care veneau de la piața din Tinca spuneau că asta le făcea Securitatea chiaburilor pe care îi ridicau cu duba în miez de noapte. Aveam oare să ajung și eu ca verișoara mea Viorica, al cărei tată murise pe frontul din Rusia? Tușa Puica, mama ei, și-a luat alt bărbat și a lăsat-o pe Viorica în grija bunicilor. Lumea începuse să-i spună orfana, iar unii copii nu voiau să se mai joace cu ea.

Nu voiam ca tata să moară. Nu voiam ca mama să se mărite din nou. Nu voiam ca lumea să mă strige orfanul și nu voiam ca ceilalți copii să nu se mai joace cu mine. I-am spus asta mamei și ea m-a asigurat că tata avea să se întoarcă. Nu era nici o îndoială în privința asta. Probabil că a pierdut trenul. Uneori se mai întâmplă. Plângea în timp ce-mi spunea asta. Apoi își sterse lacrimile cu palmele și îmi spuse că eu eram odorul ei scump, care s-a purtat atât de curajos cu securiștii. Bunica și bunicul au asigurat-o că și ei erau tare mândri de mine. A doua zi, mi-au spus că tata avea să

vină acasă cu trenul de seară.

Am așteptat și tot așteptat să vină seara. M-am dus în grădină și de acolo în jos, pe Valea Ștefanii, și m-am suit pe o movilă de unde puteam vedea Râturile și mai departe, până încolo spre Holod, așteptându-l pe tata să se întoarcă; dar nu s-a întors. Am început să plâng pentru că nu știam pe cine să mai cred: pe mama și pe bunici sau pe oamenii care veneau de la piața din Tinca și care spuneau despre chiaburii luați cu duba în mijlocul nopții că erau omorâți de Securitate. Plângeam pentru că nu puteam să devin un zmeu sau altă creatură uriașă, înfricoșătoare, ca să-i sfărâm pe securiști în bucăți și să-l eliberez pe tata din ghearele lor.